

ger som bl.a. EU's forbud mod import af hormonbehandlet oksekød og debatten om genmodificerede produkter har vist betydningen af forsigtighedsprincippet. Men sagerne har også vist, hvor svært det er at løfte en sag som handel og miljø i WTO. Ikke alene har vi mødt modstand fra amerikansk side, men også udviklingslandene er fortsat skeptiske vedrørende emnet handel og miljø.

Samme forhandlingssituation gælder Danmarks og EU's ønske om at få vedtaget regler om styring af multilaterale investeringer i WTO og ønsket om vedtagelse af internationale konkurrenceregler for at forhindre monopoldannelser. På investeringsområdet er det vigtigt at gennemføre princippet om ikkediskrimination og sikre, at modtagerlandet kan stille krav på bl.a. miljø- og arbejdsdagerområdet.

Kommissionen undersøger for tiden muligheden for, at der eventuelt i første omgang kan indledes såkaldte plurilaterale forhandlinger om handel og investering, det vil sige forhandlinger, der er åbne for alle interesserede, men hvor aftalen ikke nødvendigvis behøver at omfatte alle WTO's medlemmer.

Den multilaterale tilgang er klart at foretrække, men hvis plurilaterale aftaler kan være et skridt på vejen, og hvis udviklingslandene ser positivt på dem, så vil regeringen være åben over for ideen.

På konkurrenceområdet finder regeringen det rimeligt, at der som minimum stilles krav om etablering af nationale konkurrenceregler i WTO-landene.

Lad mig også knytte et par kommentarer til den såkaldte indbyggede dagsorden. Det var i Uruguayrundens resultat forudsat, at der skulle indledes forhandlinger om landbrug og tjenesteydelser i år 2000. Forhandlingerne blev sat i gang som aftalt. Drøftelserne om den indbyggede dagsorden er imidlertid tæt forbundet med bestræbelserne på at indlede en ny runde.

På landbrugsområdet er EU's udgangspunkt resultatet fra Det Europæiske Råds møde i Berlin i 1999. Men det er fortsat regeringens holdning, at vi må gå længere end Berlinresultatet ved en yderligere liberalisering af EU's landbrugspolitik. Ikke alene WTO-forhandlingerne, men også EU's udvidelse og hele debatten om de intensive produktionsmetoder i landbruget taler for en hurtig, omfattende reform af EU's landbrugspolitik. Et stærkt dansk landbrug, hvor kvalitet og forbrugerbeskyttelse er nøgleord, vil også kunne drage fordel af yderligere li-

beralisering. Øget frihandel vil gavne udviklingslandenes eksport af landbrugsvarer til EU.

Der ligger også store muligheder i yderligere liberalisering af handel og tjenesteydelser. Danmark arbejder for, at tjenesteydelsesforhandlingerne fører til, at WTO-landene giver nye tilbud om øget markedsadgang inden for sektorer, der allerede er omfattet, og inden for nye sektorer. Her tænker jeg ikke mindst på søfartsområdet, som er af særlig betydning for Danmark.

Handel med intellektuelle ejendomsrettigheder får stigende global økonomisk betydning. Danmark er tilhænger af den internationale beskyttelse, der fremgår af WTO-aftalen om intellektuelle rettigheder, den såkaldte TRIPS-aftale. Denne aftale indeholder efter regeringens opfattelse en fornuftig balance mellem forbrugere og rettighedshavere.

Regeringen er dog opmærksom på, at der kan være behov for, at udviklingslandene i konkrete tilfælde får lov til at indføre længere overgangsordninger end forudset i aftalen. Regeringen er også opmærksom på de særlige problemer, der knytter sig til at sikre adgangen til billig medicin i udviklingslandene, navnlig når det drejer sig om bekæmpelse af hiv og aids i Afrika.

Her må arbejdes for, at de muligheder, der ligger i TRIPS-aftalen med henblik på at sikre en sådan adgang til medicin, effektivt udnyttes, samtidig med at man ikke undergraver intellektuelle rettigheder og fjerner det økonomiske grundlag for videre medicinsk forskning.

Mange sygdomsproblemer i udviklingslandene kræver foruden medicinsk behandling en mere grundlæggende indsats, hvor vi netop gennem vores udviklingspolitik må bekæmpe den fattigdom, der ofte er årsagen til sygdoms-epidemier.

Lad mig til sidst sige nogle få ord om forhandlingerne frem til ministerkonferencen i november.

Brobygning er et nøgleord. Det er afgørende, at kontakterne til den amerikanske administration intensiveres i de kommende måneder, og at der bygges videre på den fælles platform mellem EU og USA, ikke mindst i forhold til imødekommelser af udviklingslandene.

I den sammenhæng er det naturligvis vigtigt, at de handelspolitiske tvister, der er mellem EU og USA, finder deres afslutning så hurtigt som muligt. Det er ikke rimeligt, at der mellem så tætte allierede som EU og USA skal findes den type tvister.